

Gazdasági folyamatok a textil és ruházati szakágazatban

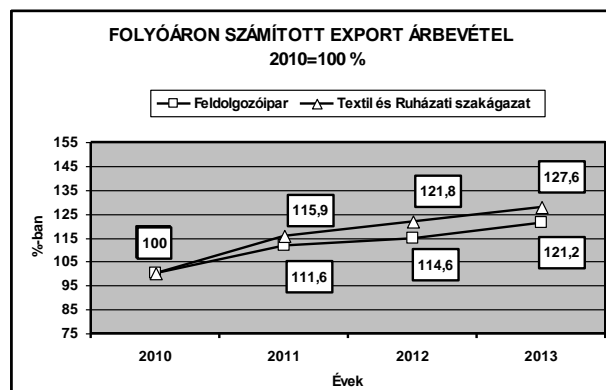
Elemzés a Központi Statisztikai Hivatal statisztikai adatai alapján

Galambos Attila

A feldolgozóipar összes árbevétele folyóáron számítva, folyamatos növekedést mutatva 17,8 %-kal, változatlan áron számítva (az inflációs hatásokat kiszűrve) 6,5 %-kal haladta meg a 2010. évi szintet. A textil és ruházati szakágazat összes árbevétele folyóáron 15,4 %-kal, változatlan áron pedig 6,6 %-kal volt magasabb a 2010. évi értékeknél. Érdekes még figyelembe venni, hogy ezen időszakban a foglalkoztatottak létszáma a feldolgozóiparba 12 539 fővel (2,1%-kal) növekedett, a textil és a ruházati szakágazat létszáma pedig 1321 fővel (4,0%-kal) csökkent. A feldolgozóipar 13 ágazata között az összes értékesítés tekintetében jelentős eltérések mutatkoznak: a legnagyobb súlyú járműgyártás kibocsátása folyóáron 2013-ban már 50,5 %-kal, a közepes súlyt képviselő gépeket és gépi berendezést gyártó ágazat kibocsátása 54,5 %-kal haladta meg a 2010. évi értékeket. Ugyan akkor a számítógép, elektronika, optikai termékek gyártása 2013-ban már 32 %-kal maradt el a 2010. évi kibocsátástól. (Az említett három ágazat a feldolgozó ipar összes értékesítésének 40–45 százalékát adja.) A feldolgozóipar 17,8 %-os átlagos kibocsátás növekedése alatt csak a villamosberendezésgyártás (1,4 %-kal) és a fafeldolgozás papírtermék gyártás (4,3 %-kal) tudta növelni folyóáron számított árbevételét a 2010. évi szinthez viszonyítva.

Az 1. ábra adatai is mutatják, hogy a feldolgozó ipar árbevétele a vizsgált időszakban folyamatosan növekedett és 2013-ban már 17,8 %-kal, változatlan áron számítva pedig 5,4 %-kal haladta meg a 2010. évi szintet. Ezen belül a textil és ruházati szakágazat esetében ezek az értékek: 15,4 %, változatlan áron 6,6 %. A textil és ruházati szakágazat növekedése 2013-ban azonban megtört és 7,7 %-os csökkenés következett be a 2012. évi szinthez viszonyítva.

Az összes árbevétel kedvező eredményeit az export értékesítések dinamikus növekedése nagyban segítette. A feldolgozóipar exportja folyóáron számítva 21,2 %-kal, változatlan áron számítva pedig 12,8 %-kal, ezen belül a textil és ruházati szakágazat exportja folyóáron 27,6%-kal, változatlan áron pedig 12,0 %-kal haladta

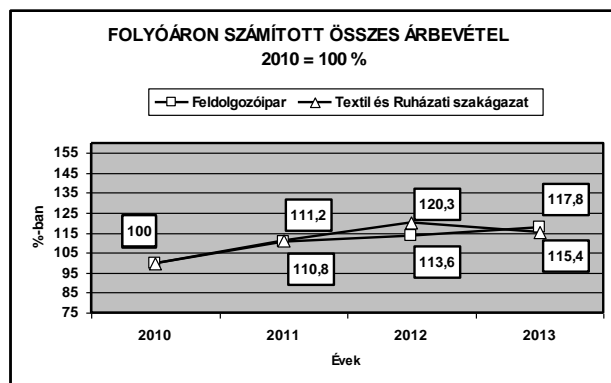

2. ábra

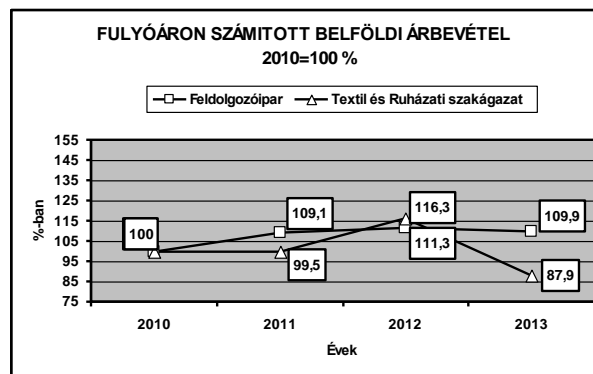
meg a 2010. évi eredményeket (2. ábra). Az összes értékesítésen belül az export részaránya kimagaslóan magas: a gyógyszergyártás, a számítógép-gyártás, az elektronikai és az optikai termékek gyártása, a gépek és gépi berendezések gyártása, valamint a járműgyártás ágazatoknál 85 % feletti.

A feldolgozóipar belföldi értékesítése 2012-ben folyóáron számítva már 11,3 %-kal, haladta meg a 2010. évi szintet. 2013-ban azonban a folyóáras árbevétel 1,2 %-kal csökkent a 2012. évi kibocsátáshoz viszonyítva. Összességében azonban a 2013. évi belföldi értékesítés még így is 9,9 %-kal, változatlan áron pedig 6,5 %-kal haladta meg a 2010. évi kibocsátást. A textil és ruházati szakágazat folyóáron számított belföldi értékesítése 2012-ben kiugróan kedvező értéket mutatott (16,3 %), ami valószínűleg csak egyszeri kedvező piaci lehetőség volt, vagy készlet kiürítés eredménye lehetett. 2013-ban a folyóáron számított belföldi értékesítése 24,3 %-kal csökkent a 2012. évi kibocsátáshoz viszonyítva és így összességében folyóáras értékesítése 12,1 %-kal, változatlan áron számítva 9,2 %-kal maradt el a 2010. évi árbevételétől (3. ábra).

A textil és ruházati szakágazat fejlődését a kedvező külpiaci lehetőségek és a folyamatosan csökkenő bel-

1. ábra

3. ábra

földi értékesítés határozta meg. A két szakágazat összes árbevételének statisztikai adatait elemezve jelentős változások figyelhetők meg (1. táblázat). A folyóáron számított összes árbevétel 2013-ban 25 344 millió Ft-tal (15,4 %-kal), változatlan áron pedig 6,6 %-kal haladta meg a 2010. évi eredményeket. Meg kell azonban említeni, hogy a dinamikus növekedés 2013-ban sajnos megtört, és a folyóáron számított árbevétel 7960 millió Ft-tal (4,1 %-kal) elmaradt a 2012. évi szinttől.

1. táblázat

	Év	Szakágazatok		
		Textil	Ruházati	Összesen
Folyó- áron számított összes árbevétel (millió Ft)	2010	73 859	90 678	164 537
	2011	93 044	90 003	183 047
	2012	109 102	88 739	197 841
	2013	100 731	89 150	189 881
2013/2010 (%)		136,4	98,3	115,4

A két szakágazat fejlődésében a statisztikai adatokat figyelve jelentős eltérések mutatkoznak.

A textil szakágazat folyóáron számított árbevétele 2013-ban 26 872 millió Ft-tal (36,4 %-kal), változatlan áron pedig 24,4 %-kal haladta meg a 2010. évi szintet. A 2013. évi árbevétel azonban jelentősen, 8371 millió Ft-tal (7,7 %-kal) alacsonyabb a 2012. évihez viszonyítva. A szakágazaton belül az egyes termék csoportok tekintetében is jelentősen eltérések figyelhetők meg. A fonás, szövés és kikészítés területén a folyóáron számított árbevétel ebben az időszakban 7,7 %-kal, a nem ruházati célú konfekcionált termékek árbevétele 75,4 %-kal, a nemszőtt textiliák árbevétele pedig 29,0 %-kal növekedett a 2010. évi bevételekhez viszonyítva. Külön ki kell emelni a műszaki textiliák területét, ahol éveken belül, ugyan jelentős ingadozásokkal, de a 2010. évi 998 millió Ft-os árbevétel 2013-ban már 5111 millió forint-ra növekedett. Az egyes termékcsoporthoz tartozó jelentős változások azt eredményezték, hogy a nem ruházati célú konfekcionált termékek részaránya a textil szakágazaton belül 38,1 %-os részarányával megelőzte a fonás, szövés és kikészítő szakcsoport 35,3 %-os részarányát.

A ruházati szakágazat folyó áron számított árbevétele 2013-ban 1528 millió Ft-tal (1,7 %-kal), változatlan áron pedig 8,0 %-kal maradt el a 2010. évi eredménytől. A szakágazatban a több mint 90 %-os részarányt képviselő ruházati termékgyártás folyó áron számított árbevétele 0,9 %-kal, a kötött-hurkolt kelme-

gyártás 14,9 %-kal maradt el a 2010. évi bevételekhez viszonyítva.

A szakágazatok tényleges növekedését illetve csökkenését az inflációs és termékszerkezet változások hatásait kiszűrő változatlan áron számított árbevételek mutatják. A textil és ruházati szakágazatok eltérő fejlődését a 2010. évi áron (változatlan áron) számított árbevételek alakulása jól szemlélteti 4. ábra szemlélteti.

2. táblázat

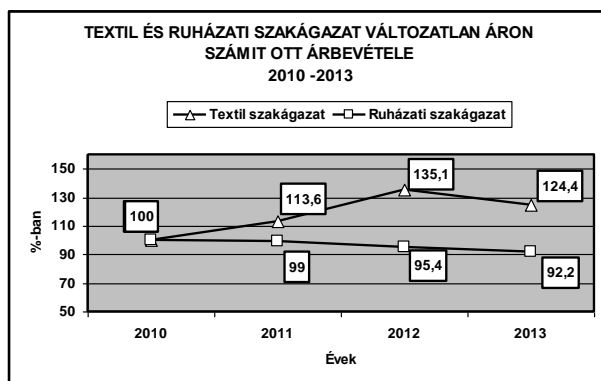
	Év	Szakágazatok		
		Textil	Ruházati	Összesen
Folyó- áron számított export árbevétel (millió Ft)	2010	53 227	64 207	164 537
	2011	68 838	67 351	183 047
	2012	82 972	60 079	197 841
	2013	82 138	66 293	148 431
2013/2010 (%)		154,3	103,2	126,4

A textil és ruházati szakágazat folyóáron számított export árbevétele 2013-ban 30 997 millió Ft-tal (26,4 %-kal) haladta meg a 2010. évi árbevételt. A két szakágazat export értékesítése azonban jelentős eltéréseket mutat (2. táblázat).

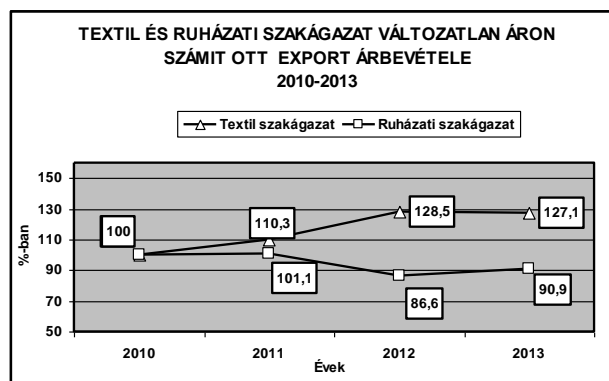
A textil szakágazat folyóáron számított export árbevétele 2013-ban 28 911 millió Ft-tal (54,3 %-kal), a változatlan áron számított érték 39,1 %-kal magasabb volt, mint 2010-ben. A szakágazaton belül a legnagyobb részarányt képviselő, nem ruházati célú konfekcionált termékek export árbevétele mutatta, ahol az export árbevétel több mint duplájára, 122,7%-kal növekedett a 2010. évi értékekhez viszonyítva. Meg kell azonban említeni a lényegesen kisebb részarányt képviselő műszaki termékek export árbevételének növekedését is, amelynél a 2010. évi 998 millió Ft-os export árbevétel 2013-ban már 4637 millió Ft-ra növekedett.

A ruházati szakágazat folyóáron számított export árbevétele 2086 millió Ft-tal (3,2 %-kal) haladta meg a 2010. évi árbevételt, ami változatlan áron számítva 9,1 %-os csökkenést jelentett. A szakágazaton belül a felső ruházati termékek folyóáron számított exportja 1549 millió Ft-tal (6,3 %-kal) haladta meg a 2010. évi árbevételt, az alsóruházati termékek export árbevétele lényegében változatlan szinten maradt, az egyéb kiegészítők export árbevétele 2125 millió Ft-tal növekedett, a kötött-hurkolt cikkek export árbevétele 1684 millió Ft-tal csökkent a 2010. évi árbevételhez viszonyítva.

A textil és ruházati szakágazatok 2010. évi, változatlan áron számított export árbevételének alakulását az 5. ábra szemlélteti.

4. ábra

5. ábra

A textil-, a ruházati és a lábbeli termékek kiskereskedelmi forgalma 2013-ban, a 2010. évi bevételhez viszonyítva folyóáron számítva 32 289 millió Ft-tal (8,3 %-kal) növekedett, változatlan áron számítva ugyanakkor 9 656 millió Ft-tal (2,5 %-kal) csökkent (3. táblázat).

3. táblázat

	Év	Folyóáron számított árbevétel	Változatlan áron számított árbevétel
Kiskereskedelmi forgalom (millió Ft)	2010	389 209	389 209
	2011	386 403	375 976
	2012	405 034	369 584
	2013	421 498	379 563
2013/2010 (%)		108,3	97,5

A textil és ruházati szakágazat teljes belföldi értékesítése a kiskereskedelmi forgalomnál lényegesen nagyobb mértékben csökken, elsősorban a kereskedelmi ágazat megnövekedett export és import forgalma miatt, valamint a belföldi továbbfelhasználóknál jelentkező igények visszaesése miatt. A két szakágazat 2013. évi összes belföldi értékesítése folyóáron számítva 5653 millió Ft-tal (12 %-kal), változatlan áron számítva pedig 4341 millió Ft-tal (9,2 %-kal) csökkent a 2010. évi értékekhez viszonyítva (4. táblázat).

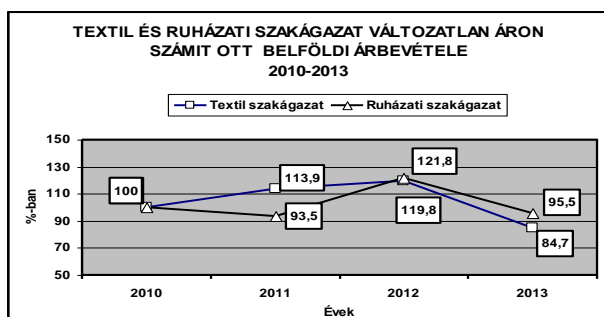
4. táblázat

	Év	Szakágazatok		
		Textil	Ruházati	Összesen
Folyóáron számított belföldi árbevétel (millió Ft)	2010	20 632	26 470	47 102
	2011	24 206	22 652	46 858
	2012	26 130	28 660	54 790
	2013	18 592	22 857	41 490
2013/2010 (%)		90,1	86,4	88,0

A **textil szakágazat** folyóáron számított belföldi értékesítése 2013-ban 2 040 millió Ft-tal (9,9 %-kal), változatlan áron számítva 15,3 %-kal maradt el a 2010. évi szinttől. 2010-2012 között még jelentősen, 5498 millió Ft-tal növekedett az árbevétel, majd 2013-ban jelentős piacvesztés következett be.

A **ruházati szakágazat** belföldi folyóáras értékesítése 2013-ban 3613 millió Ft-tal (13,6 %-kal), változatlan áron 4,5 %-kal maradt el a 2010. évi árbevételtől. A 2012. év statisztika adataiban egy kiugróan magas érték jelenik meg, ami valószínűleg kedvező piaci lehetőségre vagy az év végi elszámolásra vezethető vissza.

A textil és ruházati szakágazat 2010. évi (változatlan) áron számított belföldi árbevételének alakulását a 6. ábra szemlélteti.

6. ábra

Az alkalmazásban állók létszáma tartalmazza a teljes munkaidőben és a havi 60 óránál kevesebbet dolgozók létszámát. A textil szakágazatban az alkalmazásban állók létszáma 2013-ban 1350 fővel volt több, a ruházati szakágazatban viszont 2671 fővel volt kevesebb, mint 2010-ben (5. táblázat).

5. táblázat

	Év	Szakágazat			Feldolgozó ipar
		Textil	Ruházati	Összesen	
Alkalmazásban állók létszáma	2010	11 660	21 500	33 160	600 256
	2011	12 474	20 596	33 070	621 463
	2012	13 444	19 743	33 187	609 413
	2013	13 010	18 829	31 839	612 795
2013/2010 (%)		111,6	87,6	96,0	102,1

Az alkalmazásban állók, létszámán belül a teljes munkaidőben foglalkoztatottak aránya jelentős eltéréseket mutat. A feldolgozó ipar átlagában a teljes munkaidőben foglalkoztatottak aránya az alkalmazásba állókhoz viszonyítva a vizsgált időszakban stabilan 90 % körül mozgott. A textil és ruházati szakágazatban is stabil értékeket mutat, ugyanakkor különösen a textil szakágazatban kiugróan alacsony a 60-65 %-os a teljes munkaidőben alkalmazottak aránya. A teljes munkaidőben foglalkoztatottak létszáma a textil szakágazatban 2012-ben 1182 fővel (13,7 %-kal) volt magasabb, mint 2010-ben, 2013-ban azonban az értékesítés visszaesésének hatására a foglalkoztatottak létszáma 579 fővel csökkent. A ruházati szakágazatban az alkalmazásban állók létszáma folyamatosan csökkent és 2013-ban már 1138 fővel (66,8 %-kal) volt kevesebb, mint 2010-ben (6. táblázat).

6. táblázat

	Év	Szakágazat			Feldolgozó ipar
		Textil	Ruházati	Összesen	
Teljes munkaidőben alkalmazásban állók létszáma	2010	7433	16 728	24 151	544 996
	2011	7953	16 771	24 724	566 982
	2012	8 615	16 370	24 989	555 653
	2013	8 036	15 590	23 628	558 578
2013/2010 (%)		108,1	93,2	102,5	102,5

A rendelkezésre álló KSH statisztikai adatok alapján a vállalkozások termelékenységi hatékonyságát az egy főre eső termelés mennyiségével lehet értékelni. Meg kell azonban jegyezni, hogy ezek az adatok csak azonos termelési feltételek mellett hasonlíthatók össze (7. táblázat). A táblázat adataiból szembetűnő, hogy a textil szakágazatban az egy főre eső termelés lényegesen magasabb, mint a ruházati szakágazatban. Fontos, hogy a ruházati szakágazat export értékesítésében a bármunka konstrukció 75-80 %-ot képvisel, a textil szakágazatban ez mindössze 25-30 %. (Mivel a bér-munka anyagköltsége nem számít bele a termelési értékbe, így a ruházati szakágazatban az egy főre eső termelési érték is ennek megfelelően kisebb.)

7. táblázat

Szakágazatok	Egy főre jutó termelési érték (millió Ft)				2013/2010 (%)
	2010	2011	2012	2013	
Textil	6,3	7,5	8,1	7,6	120,6
Ruházati	4,2	4,4	4,5	4,7	111,9
Együttesen	5,0	5,3	6,0	6,2	120,0

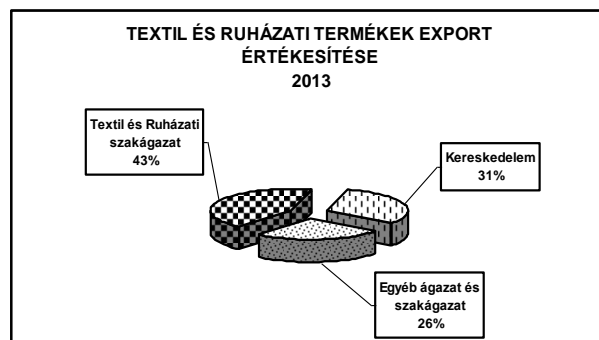
A textil és ruházati termékek külkereskedelmi forgalmának alakulása

A textil és ruházati termékek (fonal, szövet és egyéb textilipari termékek, valamint ruházati cikkek és öltözék kiegészítők) export értékesítése teljes gazdasági szinten, folyóáron számítva, a 2010. évi 304 148 millió Ft-ról 2013-ra folyamatos növekedéssel 405 083 millió Ft-ra (33,2%-kal) emelkedett. A textil- és ruházati termékek külkereskedelmi értékesítésében a textil és ruházati vállalkozásokon kívül más ágazatok és szakágazatok vállalkozásai is egyre növekvő mértékbe vesznek

részt. A textil és ruházati termékek külkereskedelmi forgalmazásában az egyes ágazatok, szakágazatok különböző mértékben növelték forgalmukat, így a részarányok is jelentősen változtak. Az egyes ágazatok illetve szakágazatoknak az összes exportban való részarányát a 2010. évi adatok alapján számítva a 7. ábra, a 2013. évi árbevétel alapján számítva a 8. ábra szemlélteti. Az ábrák adatai jól mutatják, hogy a textil és ruházati szakágazat részarányának csökkenése a vizsgált időszakban folytatódott.

7. ábra

8. ábra